



Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Två berättelser om utvecklingen i Sveriges skogar
– ställt mot Riksskogstaxeringens data

Jonas Jacobsson, Skog Dr, Ledamot KSLA



- Myndigheters och medias berättelser om skogens utveckling strider på avgörande punkter mot vad objektivt insamlade data visar. Det behöver inte vara så, och den resoluta hanteringen av sommarens artikel i Nature visar detta.
- Roten till problemet är bristande intresse för och kunskaper om skogslandskapets dynamik – och det gäller både historien, nuet och framtiden. Man kan spekulera över orsakerna, men en dynamisk skog är ingen dröm för den som vill planera för fasta gröna strukturer i skogen.

Säger en doktor i skoglig planering....

Endast en av 15 skogstyper har rapporterats ha gynnsam bevarandestatus

ARTER		SAMLAD BEDÖMNING					
SKOG		ALP		BOR		CON	
KOD	Svenskt namn	2013	2019	2013	2019	2013	2019
9010	taiga	↓	↓	↓	↓	×	×
9020	nordlig ädellövskog			↑	●	×	●
9030	landhöjningsskog			×	×		
9040	fjällbjörkskog	●	●				
9050	näringsrik granskog	↓	×	↓	×		
9060	åsbarrskog			↓	↓		
9080	lövsumpskog			×	×	×	×
9110	näringsfattig bokskog			↑	●	×	●
9130	näringsrik bokskog			↑	●	×	●
9160	näringsrik ekskog			↑	×	×	×
9180	ädellövskog i branter			×	×	×	×
9190	näringsfattig ekskog			×	×	×	×
91D0	skogsbevuxen myr	●	●	●	●	×	●
91E0	svämlövskog	●	●	×	×	×	×
91F0	svämädellövskog			×	×	×	×

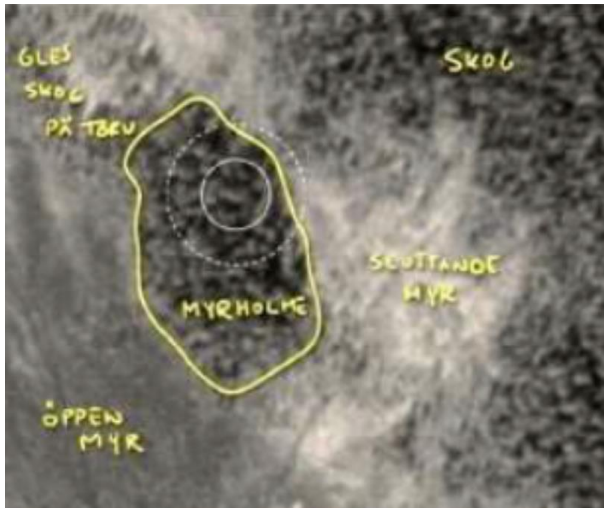


Det ser inte bra ut!

Men vad ligger bakom bedömningarna?

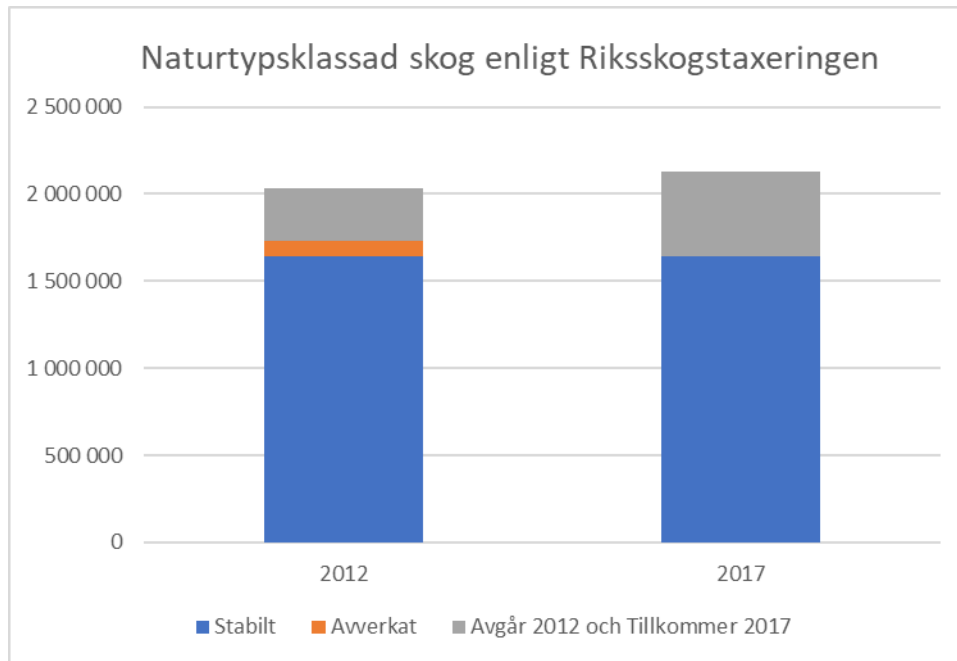
Naturvårdsverket anslår medel till Riksskogstaxeringen för att inventera förekomst av naturtyper

Vi har analyserat data från "Habitatinventeringen" i hela landet



- Totalt 16 500 provytor på produktiv skogsmark.
- Frågeställning: Vilka arealer håller naturtypskvalitet vid början och slutet av femårsperioden?
- Utvecklingen för samtliga naturtyper redovisas sammantaget, då tre naturtyper "barrskog" står för 92 procent av hela arealen.
- Inga avgörande skillnader mellan naturtyperna och helheten när det gäller trender.
- Vi kan beskriva avverkningen betydelse för utvecklingen jämfört med betydelsen av naturlig dynamik och skillnader i bedömningar mellan olika personer.

Vad visar vår analys?



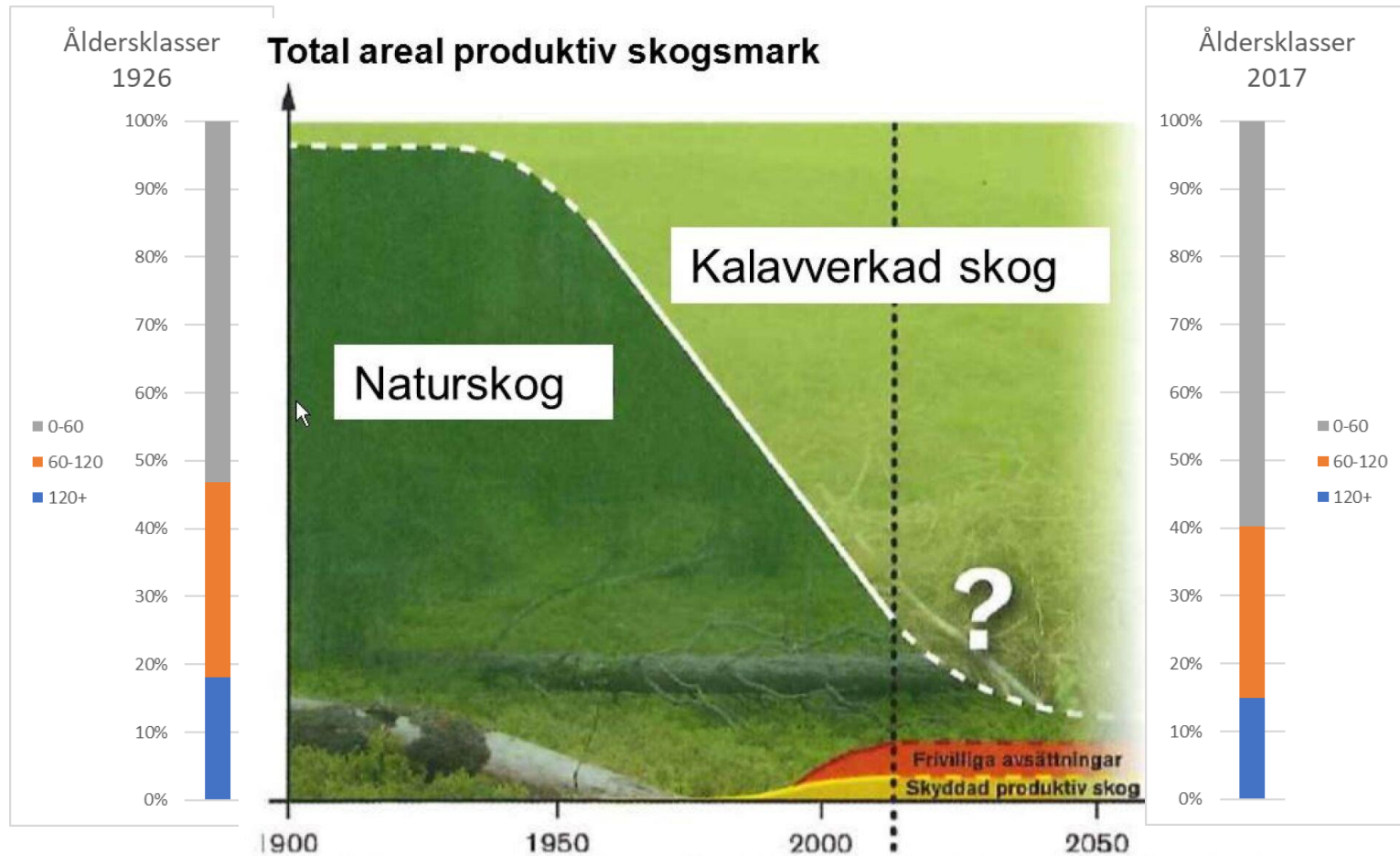
- Arealen naturtypsklassad skog ökar över tid – dock inte signifikant. Man kan omöjligt finna stöd för att dessa skulle minska på det sätt som rapporterats.
- Stora skillnader i bedömningar. Olika personer gör olika bedömningar av om en skog håller naturtypskvalitet eller inte. Vi rör oss i en gråzon – samma gråzon där nyckelbiotoperna befinner sig. Det finns ingen entydig skiljelinje för vad som bedöms vara eller inte vara ”skyddsvärda skogar”.
- Den årliga avverkningen av naturtypsklassad skog uppgår till 18 200 hektar eller cirka en procent per år.
- Avverkning är en i sammanhanget mindre betydelsefull drivkraft för utvecklingen. Större betydelse har den naturliga dynamiken, som med tiden nu leder till större arealer naturtypsklassad skog.

En objektiv och balanserad rapportering till EU borde:

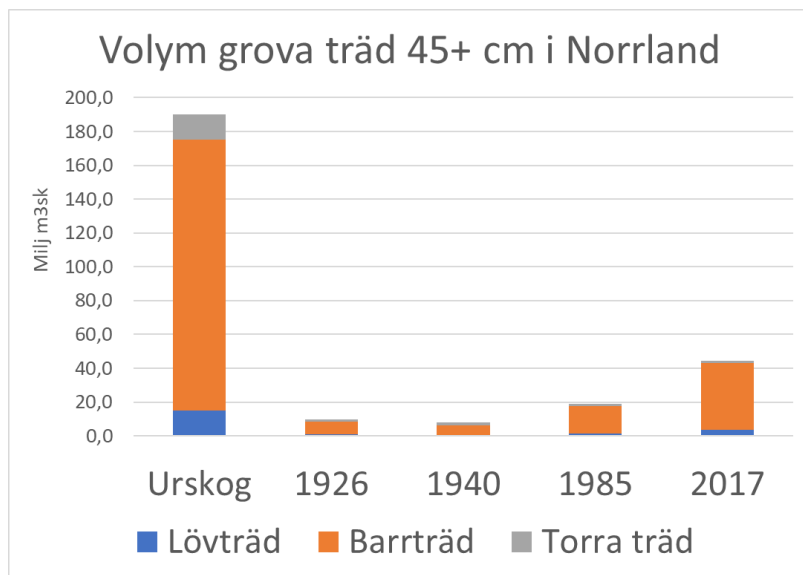
- Redovisa resultatet av det särklassigt bästa dataunderlag som finns att tillgå när det gäller utvecklingen av areal naturtypsklassad skog över tid – särskilt som det ingår i det underlag som använts för bedömningarna.
- Utgå från att naturtypsklassad skog kan nyskapas. Vi har visat att så sker i stor omfattning och att totalarealen inte minskar över tid trots att en del avverkas.
- Förklara att orsaken till den ogynnsamma bevarandestatusen är att referensnivån för areal naturtypsklassad skog är omöjlig att nå inom överskådlig tid, vilket även Skogsutredningen noterat.
- Problematisera svårigheterna att bedöma naturtypskvalitet, och därmed ta tillfället i akt att förklara varför det moderna skogsbruket avverkar skog som någon kan ha bedömt ha höga naturvärden.

”Sveriges skogslandskap håller på att omvandlas från orörda eller extensivt brukade skogar med stor biologisk mångfald till biologiskt mer monotona produktionsskogar. Dessa skogar blir inte riktigt gamla”

Artdatabanken - ”Tillståndet i skogen”



Man behöver inga moderna maskiner för att totalt omvandla ett skogslandskap – det räcker med yxa, handsåg, häst- och vattentransport.



Avverkat 1876 och 1902 – bilden tagen 1935

Hanna Lundmark, SLU Umeå, doktorsavhandling december 2020

”Tills nyligen har 1950-talet setts som den tidpunkt då kalhyggesbruket introducerades i norra Sverige. Detta är dock en myt eftersom kalhyggen förekom i stor utsträckning redan i början av 1900-talet. I slutet av 1940-talet hade två femtedelar av studieområdet i Västernorrland kalhuggits. Myten skapades för att upprätta en tydlig gräns mellan gamla traditioner och den nya skogsskötseln baserad på vetenskap.”



Skog som brukats med kalhuggning sedan mitten av 1800-talet. Ridö naturreservat i Mälaren år 2013.

Foto: Länsstyrelsen



Naturskog – eller tidigare aldrig kalavverkad skog

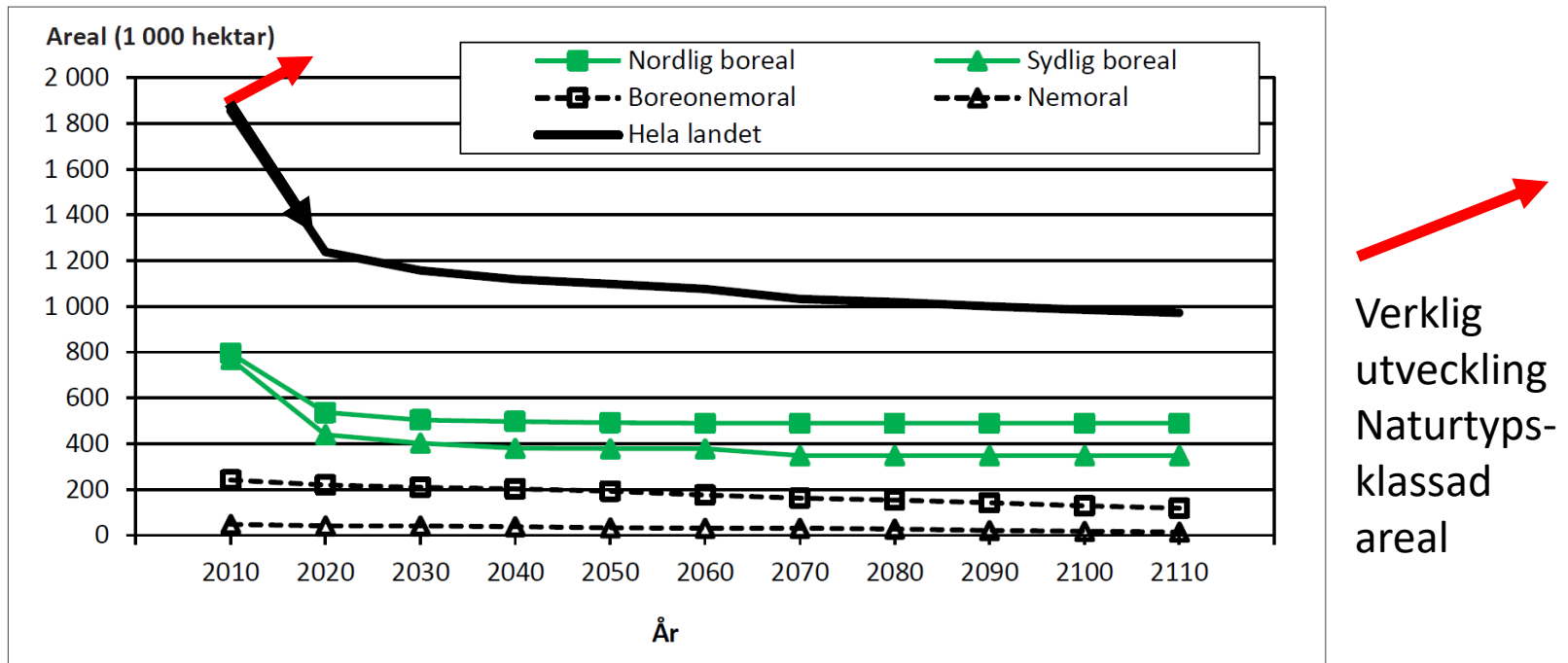


Edvard Wibeck redaktör för Sveriges natur 1935-38 – nöjd med föryngringen...

Bilder: SLU Mediabank

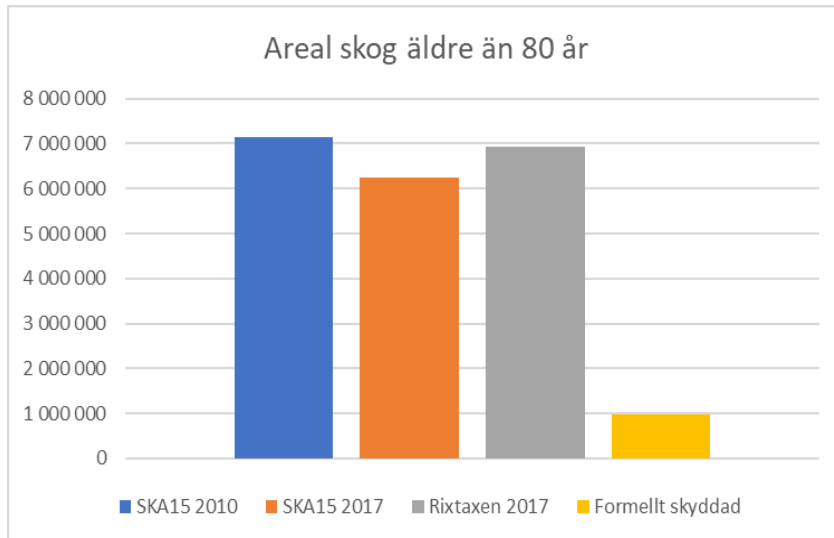
Skogliga konsekvensanalyser 2015 (SKA15)

- Skogsstyrelsen i samarbete med SLU
- Ett antal scenarier där Sveriges skogar nyttjas och sköts på olika sätt
- Beräknar därefter vilka konsekvenser detta får på 100 års sikt



Figur 2.4. Minskning av naturtypsklassad areal enligt scenario "dagens skogsbruk"

Berättelsen om ett skogslandskap där äldre skog i allmänhet och biologiskt värdefull skog i synnerhet successivt försvinner håller inte.



Samtidigt i årets budgetproposition:

"Regeringen bedömer att trenden är negativ eftersom skyddsvärda skogar fortsatt blir avverkade och antalet arter som blir rödlistade ökar. Nuvarande beslutade eller planerade styrmedel är inte tillräckliga för att nå miljökvalitetsmålet."

"Dessa skogar blir inte riktigt gamla"
Artdatabanken - "Tillståndet i skogen"

Slutord i juletid

Du står vid en stubbe från gammalt träd, men låt dig ej luras av plantan späd.

Nej, lyft så nu blicken och gläd dig vid, att platsen skall fyllas av andra i tid.



Tack!